

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مدیریت تحصیلات تکمیلی

پژوهشکده تاریخ

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته تاریخ ایران دوره اسلامی

عنوان پایان نامه:

شناسایی و مقوله بندی داده های تاریخ اجتماعی

در متون منتخب تاریخی قرون ۴ و ۵ هجری

استاد راهنما:

دکتر شهرام یوسفی فر

استاد مشاور:

دکتر پروین ترکمنی آذر

پژوهشگر:

فروزان جمشیدیان حیدر

مهرماه ۱۳۹۱

الحمد لله
البرحمين

تقدیم به :

پدر و مادر عزیزم ؛ اولین معلمان زندگی ام و
همسرم که صبورانه در این راه به من امید می دادند .

تقدیر و تشکر :

در آغاز سخن شایسته است که از محضر گرامی کلیه ی اساتید به ویژه جناب آقای دکتر یوسفی فر که راهنمای اینجانب در این پژوهش بودند ، کمال تشکر را داشته باشم .

همچنین از محضر آقای سید محمدحسین محمدی کارشناس بخش تاریخ اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی که با حوصله تمام مرا یاری نمودند ، نیز تشکر می نمایم .

چکیده:

در کتب تاریخی می توان زوایایی از زندگی اجتماعی هر عصر را مطالعه کرد. در این پژوهش به شناسایی داده های تاریخ اجتماعی و مقوله بندی آنها از متون تاریخی متعلق به سده های ۴ و ۵ ه.ق و در نهایت به تحلیل آماری آن ها می پردازد. کتب مبنای تحقیق الامامه و السیاسه، تجارب الامم جلد ۵ و ۶، الفهرست، العبر جلد ۳ و ۴، زین الاخبار، رسوم دارالخلافة، قابوسنامه و معجم الادباء بوده اند. روش بررسی در این تحقیق تمرکز بر وجوه اجتماعی در پنج حیطه فرهنگی - اجتماعی، مذهبی، سیاسی، اقتصادی و حقوقی بوده است. وجوه اجتماعی و فرهنگی در این منابع از اهمیت زیادی برخوردار است و در آن به مسائلی چون آموزش و تولید فرهنگی، نظم و امنیت، القاب و انساب، بیماری و بهداشت، پزشکی و عوامل مهاجرت اشاره شده است. در زمینه باورهای دینی، اطلاعات مفیدی می توان در مورد آداب شرعی، فرق مذهبی به دست آورد. اختلافات مذهبی دوره مورد بحث سبب پیامدهایی چون مهاجرت افراد، قتل و غارت ها شد. وضعیت اقتصادی و بررسی شده در دوره مورد بحثکتاب مورد مطالعه مانند دیگر منابع، اطلاعات گسترده ای در مورد اوضاع سیاسی در دوره مورد مطالعه را در اختیار خوانندگان قرار می دهند که این کتب به خوبی توانسته اند اطلاعات خوبی مربوط به مسائل مختلف مربوط به طبقه حکام، درباریان، وزارت و سایر طبقات جامعه بپردازند. اختلافات بین حکومت های همزمان چون آل بویه، سامانیان، غزنویان سبب بروز مشکلاتی چون قتل و غارت مردم، ویرانی ها و گاه اجبار مردم به مهاجرت از سرزمین خود می شدند. در عرصه حقوقی بعضی از کتب مورد مطالعه به خوبی به اطلاعات مفیدی در مورد نهادهای مذهبی، احکام حقوقی، قضاوت و دادرسی ارائه می دهند. کتاب فقهی، حقوقی الامامه و السیاسه از این دست کتب است. نتیجه تحقیق نشان می دهد وجوه فرهنگی - اجتماعی بیشترین داده ها را در این کتاب ها به خود اختصاص داده اند.

وجوه فرهنگی - اجتماعی در کتب مورد مطالعه دارای ۷۰۵۰ مقوله با فراوانی ۵۲/۸۴٪ می باشد. وجوه سیاسی با فراوانی ۳۴/۹۴٪ در مرحله دوم، وجوه مذهبی با فراوانی ۶/۷۸٪؛ وجوه حقوقی با فراوانی ۱/۹۵٪؛ وجوه اقتصادی با فراوانی ۱/۸۴٪ می باشد.

واژگان کلیدی:

العبر، تجارب الامم، احكام السلطانيه، معجم الادبا، قابوس نامه، زين الاخبار، رسوم دار الخلافه، الفهرست.

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق ۱

فصل دوم: معرفی و شناسایی منابع منتخب ۹

فصل سوم: مقوله بندی داده های اجتماعی شناسایی شده از منابع ۱۹

فصل چهارم: تحلیل و ارزیابی آماری مقوله های اجتماعی مستخرج [از منابع ۳۷۹

فصل پنجم: تحلیل و ارزیابی آماری کلی داده ها و مقوله های تاریخ اجتماعی از منابع قرن ۴ و ۵ ه. ق. ۴۶۷

فهرست مطالب تفصیلی

صفحه	عنوان
۷	واژگان کلیدی:
۳۱	۱.مقدمه :
۳۱	۲.موضوع تحقیق:
۳۳	۳.قلمرو موضوعی و زمانی تحقیق :
۳۳	۴.اهمیت و ضرورت تحقیق:
۳۳	۱.۴. اهمیت ها
۳۳	۲.۴. ضرورت ها :
۳۴	۵.اهداف تحقیق :
۳۴	۶.کاربردهای تحقیق :
۳۴	۷.روش بررسی:
۳۴	۱.۷. روش شناسایی داده ها
۳۵	۲.۷. روش مقوله بندی داده ها:
۳۵	۳.۷. روش تحلیل داده ها :
۳۶	۸.پیشینه تحقیق :
۳۶	۹.تعریف مفاهیم :
۳۶	۱۰.سامان تحقیق (شیوه تنظیم فصول) :
۳۹	۱.معرفی کتاب الاحکام السلطانیه
۳۹	۱.۱.۱.شناسنامه کتاب :

- ۲.۱. معرفی نویسنده : ۳۹
- ۳.۱. معرفی کتاب ۳۹
۲. معرفی کتاب رسوم دارالخلافة ۴۰
- ۱.۲. شناسنامه کتاب : ۴۰
- ۲.۲. معرفی نویسنده : ۴۰
- ۳.۲. معرفی کتاب : ۴۱
۳. معرفی کتاب الفهرست ۴۱
- ۱.۳. شناسنامه کتاب ۴۱
- ۲.۳. معرفی نویسنده ۴۱
- ۳.۳. معرفی کتاب : ۴۲
۴. معرفی کتاب زین الاخبار ۴۲
- ۱.۴. شناسنامه کتاب : ۴۲
- ۲.۴. معرفی نویسنده : ۴۲
- ۳.۴. معرفی کتاب : ۴۳
۵. معرفی کتاب تجارب الامم ۴۳
- ۱.۵. شناسنامه کتاب : ۴۳
- ۲.۵. معرفی نویسنده : ۴۳
- ۳.۵. معرفی کتاب : ۴۴
۶. معرفی کتاب العبر : ۴۴
- ۱.۶. شناسنامه کتاب : ۴۴
- ۲.۶. معرفی نویسنده : ۴۵
- ۳.۶. معرفی کتاب : ۴۵
۷. معرفی کتاب قابوس نامه ۴۵
- ۱.۷. شناسنامه کتاب : ۴۵
- ۲.۷. معرفی نویسنده : ۴۵
- ۳.۷. معرفی کتاب : ۴۶
۸. معرفی کتاب معجم الادبا: ۴۷

۴۷	۱۸. شناسنامه کتاب :
۴۷	۲۸. معرفی نویسنده:
۴۷	۳۸. معرفی کتاب:
۵۰	۱- مقوله بندی داده های اجتماعی براساس متن الاحکام السلطانیه:
۵۰	۱.۱. داده های مربوط به وجوه اجتماعی - فرهنگی زندگی اجتماعی :
۵۰	۱.۱.۱. زن
۵۰	۱.۱.۱.۱. فعالیت و مشاغل
۵۰	۱.۱.۲. آموزش و تولید فرهنگی
۵۰	۱.۲.۱.۱. متصدیان و رجال فرهنگی
۵۰	۲.۲.۱.۱. منابع و آثار علمی فرهنگی
۵۰	۳.۱.۱. انتقال مضامین و مفاهیم
۵۰	۱.۳.۱.۱. دینی
۵۱	۲.۳.۱.۱. تاریخی
۵۱	۴.۱.۱. وجه تسمیه
۵۱	۵.۱.۱. مسافرت و مهاجرت
۵۱	۶.۱.۱. آب و هوا طبیعت
۵۱	۷.۱.۱. اختراعات و اکتشافات
۵۲	۸.۱.۱. طبقات اجتماعی
۵۲	۲.۱. داده های مربوط به وجوه مذهبی در تاریخ اجتماعی
۵۲	۱.۲.۱. آداب و تشریفات شرعی
۵۲	۱.۲.۱. مراسم عبادی
۵۸	۲.۱. داده های مربوط به وجوه سیاسی در تاریخ اجتماعی :
۵۸	۱.۲.۱. خلافت ، ساختار و عملکرد
۵۸	۱.۱.۲.۱. شخصیت و عملکرد خلیفه
۵۸	۲.۱.۲.۱. آداب و شعائر خلافت
۵۹	۳.۱.۲.۱. مقام خلیفه
۵۹	۴.۱.۲.۱. فرزندان خلفا

- ۵.۱.۲.۱. ذکر وظایف متقابل مردم و خلیفه ۶۰
- ۲.۲.۱. سلطنت ، ساختار و عملکرد ۶۰
- ۱.۲.۲.۱. مقام و وظایف سلطان ۶۰
- ۳.۲.۱. وزارت ، ساختار و عملکرد ۶۰
- ۴.۲.۱. دیوانیان ، ساختار و عملکرد ۶۰
- ۵.۲.۱. حکام محلی ۶۱
- ۶.۲.۱. نظامیان ، ساختار و عملکرد ۶۲
- ۱.۶.۲.۱. مناصب و مقامات نظامی ۶۲
- ۲.۶.۲.۱. ساختار و عملکرد ۶۲
- ۳.۶.۲.۱. آموزه های نظامی ۶۲
- ۴.۶.۲.۱. غنایم جنگی ۶۲
- ۷.۲.۱. چالش های حکومت ۶۳
- ۱.۷.۲.۱. قیام و طغیان (جنگ داخلی) ۶۳
- ۲.۷.۲.۱. سرکوب مخالفان ۶۳
- ذکر سوزاندن بعضی مرتدان در آتش به دستور ابوبکر (۱۱۳)؛ ۶۳
- ۸.۲.۱. روابط خارجی ۶۳
- ۱.۸.۲.۱. سیاسی ۶۳
- ۳.۱. داده های مربوط به وجوه اقتصادی در تاریخ اجتماعی : ۶۳
- ۱.۳.۱. زمین و مالکیت ۶۳
- ۲.۳.۱. آب ۶۳
- ۳.۳.۱. پول و مسکوکات ۶۴
- ۴.۳.۱. صنایع و معادن ۶۴
- ۵.۳.۱. گمرک و خراج ۶۴
- ۴.۱. داده های مربوط به وجوه حقوقی در تاریخ اجتماعی : ۶۵
- ۱.۴.۱. قضاوت و دادرسی ۶۵
- ۲.۴.۱. نظارت دولت بر امور حقوقی ۶۵
- ۳.۴.۱. نهاد حقوقی ۶۶

۶۸ ۴.۴.۱ احکام حقوقی
۶۹ ۵.۴.۱ اقسام جرم
۶۹ ۶.۴.۱ وقف و احکام وقفی
۶۹ ۲- مقوله بندی داده های اجتماعی براساس متن رسوم دارالخلافه :
۶۹ ۱.۲ داده های مربوط به وجوه اجتماعی - فرهنگی زندگی اجتماعی در تاریخ :
۶۹ ۱.۱.۲ آداب و رسوم
۶۹ ۱.۱.۲.۱ روال و نحوه عملکرد
۶۹ ۲.۱.۲ آموزش و تولید فرهنگی
۶۹ ۱.۲.۱.۲ علوم و نظریات علمی
۶۹ ۲.۲.۱.۲ متصدیان و رجال فرهنگی
۷۰ ۳.۲.۱.۲ آثار علمی فرهنگی
۷۰ ۳.۱.۲ انتقال مضامین و مفاهیم
۷۰ ۱.۳.۱.۲ فرهنگی - اجتماعی
۷۰ ۴.۱.۲ معماری و اماکن
۷۰ ۵.۱.۲ القاب و انساب
۷۱ ۶.۱.۲ نظم و امنیت
۷۱ ۱.۶.۱.۲ متولیان امنیتی
۷۱ ۷.۱.۲ امور و خدمات اداری شهری
۷۱ ۲.۲ داده های مربوط به باورهای مذهبی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
۷۱ ۱.۲.۲ شخصیت های مذهبی
۷۱ ۱.۱.۲.۲ پیامبران
۷۱ ۳.۲ داده های مربوط به وجوه سیاسی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
۷۱ ۱.۳.۲ اجزاء حکومت
۷۱ ۱.۱.۳.۲ خلافت ، ساختار و عملکرد
۷۴ ۲.۱.۳.۲ سلطنت ، ساختار و عملکرد
۷۴ ۳.۱.۳.۲ درباریان ، ساختار و عملکرد
۷۵ ۴.۱.۳.۲ وزارت ، ساختار و عملکرد

۷۵ ۵.۱.۳.۲ دیوانیان ، ساختار و عملکرد
۷۶ ۶.۱.۳.۲ نظامیان
۷۶ ۷.۱.۳.۲ چالش های حکومت
۷۷ ۸.۱.۳.۲ روابط خارجی
۷۷ ۴.۲ داده های مربوط به وجوه حقوقی در تاریخ اجتماعی
۷۷ ۱.۴.۲ قضاوت و دادرسی
۷۷ ۳-مقوله بندی داده های اجتماعی براساس متن الفهرست :
۷۷ ۱.۳ داده های مربوط به وجوه اجتماعی - فرهنگی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
۷۷ ۱.۱.۳ آموزش و تولید فرهنگی
۷۷ ۱.۱.۱.۳ منابع و آثار علمی و فرهنگی
۸۶ ۲.۱.۱.۳ متصدیان و رجال فرهنگی
۹۱ ۲.۱.۳ معماری و اماکن
۹۲ ۳.۱.۳ انتقال مضامین و مفاهیم
۹۲ ۱.۳.۱.۳ تاریخی
۹۳ ۴.۱.۳ باور های اجتماعی و فرهنگی
۹۳ ۵.۱.۳ بیماری ، بهداشت و پزشکی
۹۳ ۶.۱.۳ بلایا و حوادث طبیعی
۹۳ ۷.۱.۳ مهاجرت و مسافرت
۹۴ ۸.۱.۳ القاب و انساب
۹۵ ۹.۱.۳ رفتار اجتماعی و خصایل مردمی
۹۶ ۱۰.۱.۳ اختراع ، اکتشاف و پدیده های نوظهور
۹۶ ۱۱.۱.۳ زبان و مختصات زبانی
۹۶ ۱۲.۱.۳ خط و مختصات خطی
۹۷ ۲.۳ داده های مربوط به باورهای مذهبی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
۹۷ ۱.۲.۳ فرق مذهبی
۹۹ ۲.۲.۳ شخصیت های مذهبی
۹۹ ۱.۲.۲.۳ علما

۱۰۰پیامبران ۲.۲.۲.۳
۱۰۰امامان ۳.۲.۲.۳
۱۰۰علوم و منابع دینی ۳.۲.۳
۱۰۰داده های مربوط به وجوه سیاسی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۳.۳
۱۰۰اجزاء حکومت ۱.۳.۳
۱۰۰خلافت ، ساختار و عملکرد ۱.۱.۳.۳
۱۰۲سلطنت ، ساختار و عملکرد ۲.۱.۳.۳
۱۰۲وزارت، ساختار و عملکرد ۳.۱.۳.۳
۱۰۲دیوانیان ، ساختار و عملکرد ۴.۱.۳.۳
۱۰۳حکام و حکومت های محلی ۵.۱.۳.۳
۱۰۳چالش های حکومت ۲.۳.۳
۱۰۳قیام و طغیان (جنگ داخلی) ۱.۲.۳.۳
۱۰۴سرکوب مخالفان ۲.۲.۳.۳
۱۰۴روابط خارجی ۳.۳.۳
۱۰۴نظامی ۱.۳.۳.۳
۱۰۴سیاسی ۲.۳.۳.۳
۱۰۴روابط و مرادوات داخلی (بین سلسله ها و حکومت های داخل قلمرو) ۴.۳.۳
۱۰۴سیاسی ۱.۴.۳.۳
۱۰۵نظامی ۲.۴.۳.۳
۱۰۵داده های مربوط به وجوه حقوقی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۴.۳
۱۰۵قضاوت و دادرسی ۱.۴.۳
۱۰۸نظم و امنیت ۵.۱.۴
۱۰۸نهادهای و متولیان امنیتی ۱.۵.۱.۴
۱۰۸نامنی و ناآرامی اجتماعی ۲.۵.۱.۴
۱۸۱روابط و مرادوات داخلی ۴.۳.۵
۱۸۱فرهنگی - اجتماعی ۱.۴.۳.۵
۱۸۲سیاسی ۲.۴.۳.۵

۱۸۴ نظامی ۳.۴.۳.۵
۱۸۵ داده های مربوط به وجوه اقتصادی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۴.۵
۱۸۵ اقتصاد شهری ۱.۴.۵
۱۸۵ زراعت شهری ۱.۱.۴.۵
۱۸۶ اقتصاد ملی و بین المللی ۲.۴.۵
۱۸۶ گمرک و خراج ۱.۲.۴.۵
۱۸۷ پول و مسکوکات ۲.۲.۴.۵
۱۸۷ داده های مربوط به وجوه حقوقی زندگی اجتماعی ۵.۵
۱۸۷ وقف و احکام وقفی ۱.۵.۵
۱۸۷ قضاوت و دادرسی ۲.۵.۵
۱۸۷ ۶-مقوله بندی داده های اجتماعی براساس متن زین الاخبار :
۱۸۷ داده های مربوط به وجوه اجتماعی - فرهنگی زندگی اجتماعی ۱.۶
۱۸۷ معماری و اماکن ۱.۱.۶
۱۸۸ نظم و امنیت ۲.۱.۶
۱۸۸ نهادها و متولیان امنیتی ۱.۲.۱.۶
۱۸۸ ناآرامی و ناآرامی اجتماعی ۲.۲.۱.۶
۱۸۹ آب و هوا طبیعت ۳.۱.۶
۱۸۹ بلایا و حوادث طبیعی ۴.۱.۶
۱۸۹ مهاجرت و مسافرت ۵.۱.۶
۱۸۹ القاب و انساب ۶.۱.۶
۱۹۰ داده های مربوط به وجوه مذهبی زندگی اجتماعی ۲.۶
۱۹۰ فرق مذهبی ۱.۲.۶
۱۹۰ شخصیت های مذهبی ۲.۲.۶
۱۹۰ پیامبران ۱.۲.۲.۶
۱۹۱ امامان ۲.۲.۲.۶
۱۹۱ داده های مربوط به وجوه سیاسی زندگی اجتماعی ۳.۶
۱۹۱ اجزاء حکومت ۱.۳.۶

- ۱۹۱..... ۱.۱.۳.۶. خلافت ، ساختار و عملکرد
- ۱۹۲..... ۲.۱.۳.۶. سلطنت ، ساختار و عملکرد
- ۱۹۳..... ۳.۱.۳.۶. وزارت
- ۱۹۴..... ۴.۱.۳.۶. دیوانیان
- ۱۹۴..... ۵.۱.۳.۶. حکام و حکومت های محلی
- ۱۹۵..... ۲.۳.۶. چالش های حکومت
- ۱۹۵..... ۱.۲.۳.۶. اختلاف و رقابت سیاسی
- ۱۹۶..... ۲.۲.۳.۶. قیام و طغیان (جنگ داخلی)
- ۱۹۸..... ۳.۲.۳.۶. سرکوب مخالفان
- ۱۹۸..... ۳.۳.۶. روابط و مراودات داخلی بین حکومت ها
- ۱۹۸..... ۱.۳.۳.۶. نظامی
- ۱۹۸..... ۴.۳.۶. روابط و مراودات خارجی بین حکومت ها
- ۱۹۸..... ۱.۴.۳.۶. نظامی
- ۱۹۹..... ۲.۴.۳.۶. سیاسی
- ۱۹۹..... ۴.۴.۶. داده های مربوط به وجوه اقتصادی در زندگی اجتماعی
- ۱۹۹..... ۱.۴.۶. گمرک و خراج
- ۱۹۹..... ۲.۴.۶. پول و مسکوکات
- ۲۰۰..... ۵.۶. داده های مربوط به وجوه حقوقی زندگی اجتماعی
- ۲۰۰..... ۱.۵.۶. ارث و میراث
- ۲۰۰..... ۲.۵.۶. وقف و احکام وقفی
- ۲۰۰..... ۷-مقوله بندی داده های اجتماعی براساس متن قابوسنامه :
- ۲۰۰..... ۱.۷. داده های مربوط به وجوه اجتماعی - فرهنگی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
- ۲۰۰..... ۱.۱.۷. آموزش و تولید فرهنگی
- ۲۰۰..... ۱.۱.۱.۷. علوم و نظریات علمی
- ۲۰۰..... ۲.۱.۱.۷. منابع و آثار علمی - فرهنگی
- ۲۰۰..... ۳.۱.۱.۷. متصدیان و رجال فرهنگی
- ۲۰۲..... ۲.۱.۷. انتقال مضامین و مفاهیم

۲۰۲ سیاسی ۱.۲.۱.۷
۲۰۲ دینی ۲.۲.۱.۷
۲۰۲ فرهنگی - اجتماعی ۳.۲.۱.۷
۲۰۹ تاریخی ۴.۲.۱.۷
۲۰۹ باوراجتماعی - فرهنگی ۳.۱.۷
۲۰۹ هنر ۴.۱.۷
۲۱۰ القاب و انساب ۵.۱.۷
۲۱۰ مسافرت و مهاجرت ۶.۱.۷
۲۱۰ رفتار اجتماعی و خصایل مردمی ۷.۱.۷
۲۱۱ طبقات اجتماعی ۸.۱.۷
۲۱۱ بیماری بهداشت و پزشکی ۹.۱.۷
۲۱۲ داده های مربوط به باورهای مذهبی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۲.۷
۲۱۲ رسوم و تشریفات آیینی ۱.۲.۷
۲۱۲ مراسم عبادی ۱.۱.۲.۷
۲۱۲ آداب شرعی ۲.۱.۲.۷
۲۱۳ باور مذهبی یا تعلیمات دینی ۲.۲.۷
۲۱۳ شخصیت های مذهبی ۳.۲.۷
۲۱۳ علما ۱.۳.۲.۷
۲۱۳ داده های مربوط به وجوه سیاسی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۳.۷
۲۱۳ اجزاء حکومت ۱.۳.۷
۲۱۳ خلافت ، ساختار و عملکرد ۱.۱.۳.۷
۲۱۴ سلطنت ، ساختار و عملکرد ۲.۱.۳.۷
۲۱۵ وزارت ساختار و عملکرد ۳.۱.۳.۷
۲۱۵ دیوانیان ۴.۱.۳.۷
۲۱۶ درباریان، ساختار و عملکرد ۵.۱.۳.۷
۲۱۶ نظامیان ساختار و عملکرد ۶.۱.۳.۷
۲۱۷ حکام و حکومت های محلی ۷.۱.۳.۷

- ۲۱۷..... ۲.۳.۷. چالش های حکومت
- ۲۱۷..... ۱.۲.۳.۷. شورش و طغیان داخلی
- ۲۱۷..... ۲.۲.۳.۷. سرکوب مخالفان
- ۲۱۷..... ۴.۷. داده های مربوط به وجوه اقتصادی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
- ۲۱۷..... ۱.۴.۷. اقتصاد شهری
- ۲۱۷..... ۱.۱.۴.۷. اقتصاد بازار
- ۲۱۷..... ۱.۱.۴.۷. بازاری
- ۲۱۸..... ۲.۴.۷. اقتصاد روستایی
- ۲۱۸..... ۱.۲.۴.۷. کشاورزان
- ۲۱۸..... ۵.۷. داده های مربوط به وجوه حقوقی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
- ۲۱۸..... ۱.۵.۷. قضاوت و دادرسی
- ۲۱۹..... ۲.۵.۷. ارث و میراث
- ۲۱۹..... ۸. مقوله بندی داده های اجتماعی بر اساس متن معجم الادباء جلد نخست :
- ۲۱۹..... ۱.۸. داده های مربوط به وجوه اجتماعی- فرهنگی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
- ۲۱۹..... ۱.۱.۸. آداب و رسوم
- ۲۱۹..... ۱.۱.۸. روال و نحوه عملکرد
- ۲۱۹..... ۲.۱.۸. باور
- ۲۱۹..... ۲.۱.۸. آموزش و تولید فرهنگی
- ۲۱۹..... ۱.۲.۱.۸. علوم و نظریات علمی
- ۲۲۰..... ۲.۲.۱.۸. منابع و آثار علمی و فرهنگی
- ۲۲۵..... ۳.۲.۱.۸. متصدیان و رجال فرهنگی
- ۲۴۵..... ۳.۱.۸. معماری و اماکن
- ۲۴۵..... ۱.۳.۱.۸. جسم و کالبد
- ۲۴۵..... ۴.۱.۸. انتقال مضامین و مفاهیم
- ۲۴۵..... ۱.۴.۱.۸. فرهنگی- اجتماعی
- ۲۴۶..... ۲.۴.۱.۸. دینی
- ۲۴۶..... ۵.۱.۸. معیشت و زندگی روزانه

۲۴۶ تغذیه ۱.۵.۱۸
۲۴۶ اشتغال ۲.۵.۱۸
۲۴۶ باور اجتماعی و فرهنگی ۶.۱۸
۲۴۶ نظم و امنیت ۷.۱۸
۲۴۶ ناامنی و ناآرامی اجتماعی ۱.۷.۱۸
۲۴۷ آب و هوا، طبیعت ۸.۱۸
۲۴۷ پزشکی - بیماری ۹.۱۸
۲۴۷ بلایا و حوادث طبیعی ۱۰.۱۸
۲۴۷ مهاجرت و مسافرت ۱۱.۱۸
۲۴۸ القاب و انساب ۱۲.۱۸
۲۵۲ اختراعات ۱۳.۱۸
۲۵۲ داده های مربوط به باورهای مذهبی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۲.۸
۲۵۲ رسوم و تشریفات آیینی ۱.۲.۸
۲۵۲ مراسم عبادی ۱.۱.۲.۸
۲۵۲ مراسم سوگن ۲.۱.۲.۸
۲۵۲ مراسم شادی ۳.۱.۲.۸
۲۵۳ فرق مذهبی ۲.۲.۸
۲۵۳ شخصیت های مذهبی ۳.۲.۸
۲۵۳ بزرگان مذهبی ۱.۳.۲.۸
۲۵۳ علما ۲.۳.۲.۸
۲۵۳ پیامبران ۳.۳.۲.۸
۲۵۳ امامان ۴.۳.۲.۸
۲۵۴ داده های مربوط به وجوه سیاسی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۳.۸
۲۵۴ اجزاء حکومت ۱.۱.۳.۸
۲۵۴ خلافت، ساختار و عملکرد ۱.۱.۳.۸
۲۵۵ سلطنت، ساختار و عملکرد ۲.۱.۳.۸
۲۵۵ درباریان، ساختار و عملکرد ۳.۱.۳.۸

۲۵۵ ۴.۱.۳۸ وزارت ، ساختار و عملکرد
۲۵۸ ۵.۱.۳۸ دیوانیان ، ساختار و عملکرد
۲۵۹ ۶.۱.۳۸ حکام و حکومت های محلی
۲۵۹ ۷.۱.۳۸ نظامیان ، ساختار و عملکرد
۲۵۹ ۲.۳۸ چالش های حکومت
۲۵۹ ۱.۲.۳۸ قیام و طغیان (جنگ داخلی)
۲۵۹ ۲.۲.۳۸ سرکوب مخالفان
۲۶۰ ۳.۳۸ روابط و مراودات داخلی بین حکومت ها
۲۶۰ ۱.۳.۳۸ سیاسی
۲۶۰ ۲.۳.۳۸ فرهنگی - اجتماعی
۲۶۰ ۴.۳۸ روابط و مراودات خارجی بین حکومت ها
۲۶۰ ۱.۴.۳۸ نظامی
۲۶۱ ۲.۴.۳۸ سیاسی
۲۶۱ ۴.۸ داده های مربوط به وجوه اقتصادی زندگی اجتماعی
۲۶۱ ۱.۴.۸ اقتصاد شهری
۲۶۱ ۱.۱.۴.۸ زراعت شهری
۲۶۱ ۲.۴.۸ اقتصاد ملی و بین المللی
۲۶۱ ۱.۲.۴.۸ گمرک و خراج
۲۶۱ ۵.۸ داده های مربوط به وجوه حقوقی زندگی اجتماعی
۲۶۱ ۱.۵.۸ ارث و میراث
۲۶۱ ۲.۵.۸ قضاوت و دادرسی
۲۶۲ ۳.۵.۸ وقف و احکام وقفی
۲۶۲ ۹. مقوله بندی داده های اجتماعی براساس متن معجم الادباء جلد دوم :
۲۶۲ ۱.۹ داده های مربوط به وجوه اجتماعی - فرهنگی زندگی اجتماعی
۲۶۲ ۱.۱.۹ آموزش و تولید فرهنگی
۲۶۲ ۱.۱.۹ علوم و نظریات علمی
۲۶۲ ۲.۱.۹ منابع و آثار علمی و فرهنگی

- ۳۳۱ ۲.۲.۱.۱.۰ متصدیان و رجال فرهنگی
- ۳۳۱ ۳.۱.۱.۰ معماری و اماکن
- ۳۳۱ ۱.۳.۱.۱.۰ جسم و کالبد
- ۳۳۳ ۴.۱.۱.۰ انتقال مضامین و مفاهیم
- ۳۳۳ ۱.۴.۱.۱.۰ سیاسی
- ۳۳۳ ۲.۴.۱.۱.۰ فرهنگی - اجتماعی
- ۳۳۴ ۳.۴.۱.۱.۰ دینی
- ۳۳۴ ۴.۴.۱.۱.۰ تاریخی
- ۳۳۴ ۵.۱.۱.۰ نظم و امنیت
- ۳۳۴ ۱.۵.۱.۱.۰ ناامنی و ناآرامی اجتماعی
- ۳۴۲ ۶.۱.۱.۰ آب و هوا، طبیعت
- ۳۴۲ ۷.۱.۱.۰ بلایا و حوادث طبیعی
- ۳۴۲ ۸.۱.۱.۰ مهاجرت و مسافرت
- ۳۴۳ ۹.۱.۱.۰ القاب و انساب
- ۳۴۴ ۱.۰.۱.۱.۰ پزشکی، بهداشت و بیماری
- ۳۴۴ ۱۱.۱.۱.۰ طبقات اجتماعی
- ۳۴۴ ۲.۱.۰ داده های مربوط به باورهای مذهبی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
- ۳۴۴ ۱.۲.۱.۰ رسوم و تشریفات آیینی
- ۳۴۴ ۱.۱.۲.۱.۰ مراسم سوگ
- ۳۴۴ ۲.۱.۲.۱.۰ مراسم جشن و سرور
- ۳۴۴ ۲.۲.۱.۰ فرق مذهبی
- ۳۴۸ ۳.۲.۱.۰ شخصیت های مذهبی
- ۳۴۸ ۱.۳.۲.۱.۰ امامان
- ۳۴۹ ۳.۱.۰ داده های مربوط به وجوه سیاسی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
- ۳۴۹ ۱.۳.۱.۰ اجزاء حکومت
- ۳۴۹ ۱.۱.۳.۱.۰ خلافت، ساختار و عملکرد
- ۳۵۱ ۲.۱.۳.۱.۰ سلطنت، ساختار و عملکرد

۲۶۸ ۳.۱.۱.۹. متصدیان و رجال فرهنگی
۳۰۵ ۲.۱.۹. معماری و اماکن
۳۰۶ ۳.۱.۹. انتقال مضامین و مفاهیم
۳۰۶ ۱.۳.۱.۹. سیاسی
۳۰۶ ۴.۱.۹. نظم و امنیت
۳۰۶ ۱.۴.۱.۹. نهادها و متولیان امنیتی
۳۰۶ ۵.۱.۹. بیماری، بهداشت و پزشکی
۳۰۶ ۶.۱.۹. بلایا و حوادث طبیعی
۳۰۶ ۷.۱.۹. مهاجرت و مسافرت
۳۰۷ ۸.۱.۹. القاب و انساب
۳۱۸ ۹.۱.۹. رفتار اجتماعی و خصایل مردمی
۳۱۸ ۱۰.۱.۹. طبقات اجتماعی
۳۱۸ ۱۱.۱.۹. اختراع، اکتشاف و پدیده های نوظهور
۳۱۹ ۲.۹. داده های مربوط به باورهای مذهبی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
۳۱۹ ۱.۲.۹. رسوم و تشریفات آیینی
۳۱۹ ۱.۱.۲.۹. مراسم عبادی
۳۱۹ ۲.۱.۲.۹. مراسم سوگ
۳۱۹ ۲.۲.۹. شخصیت های مذهبی
۳۱۹ ۱.۲.۲.۹. مقامات مذهبی
۳۱۹ ۲.۲.۲.۹. علما
۳۲۰ ۳.۲.۲.۹. امامان
۳۲۰ ۳.۲.۹. فرق مذهبی
۳۲۱ ۳.۹. داده های مربوط به وجوه سیاسی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران
۳۲۱ ۱.۳.۹. اجزاء حکومت
۳۲۱ ۱.۱.۳.۹. خلافت، ساختار و عملکرد
۳۲۲ ۲.۱.۳.۹. درباریان، ساختار و عملکرد
۳۲۲ ۳.۱.۳.۹. وزارت، ساختار و عملکرد

- ۳۲۴.....دیوانیان ، ساختار و عملکرد ۴.۱.۳.۹
- ۳۲۵.....حکام و حکومت های محلی ۵.۱.۳.۹
- ۳۲۶.....نظامیان ، ساختار و عملکرد ۶.۱.۳.۹
- ۳۲۶.....چالش های حکومت ۲.۳.۹
- ۳۲۶.....قیام و طغیان (جنگ داخلی) ۱.۲.۳.۹
- ۳۲۷.....سرکوب مخالفان ۳.۲.۳.۹
- ۳۲۷.....روابط و مراودات خارجی بین حکومت ها ۳.۳.۹
- ۳۲۷.....فرهنگی - اجتماعی ۱.۳.۳.۹
- ۳۲۸.....سیاسی ۲.۳.۳.۹
- ۳۲۸.....نظامی ۳.۳.۳.۹
- ۳۲۸.....روابط و مراودات داخلی بین حکومت ها ۴.۳.۹
- ۳۲۸.....فرهنگی - اجتماعی ۱.۴.۳.۹
- ۳۲۸.....سیاسی ۲.۴.۳.۹
- ۳۲۹.....نظامی ۳.۴.۳.۹
- ۳۲۹.....داده های مربوط به وجوه اقتصادی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۴.۴.۹
- ۳۲۹.....اقتصاد ملی و بین المللی ۱.۴.۹
- ۳۲۹.....گمرک و خراج ۱.۱.۴.۹
- ۳۲۹.....داده های مربوط به وجوه حقوقی زندگی اجتماعی در تاریخ ایران ۵.۴.۹
- ۳۲۹.....وقف و احکام وقفی ۱.۵.۹
- ۳۲۹.....قضایات و دادرسی ۲.۵.۹
- ۳۳۰.....ارث و میراث ۳.۵.۹
- ۳۳۱.....مقوله بندی داده های اجتماعی براساس متن العبر جلد سوم : ۱۰.۳.۳.۹
- ۳۳۱.....داده های مربوط به وجوه اجتماعی - فرهنگی زندگی اجتماعی ۱.۱۰.۳.۳.۹
- ۳۳۱.....جامعه شهری ۱.۱۰.۳.۳.۹
- ۳۳۱.....زن جایگاه و منزلت اجتماعی ۱.۱۰.۳.۳.۹
- ۳۳۱.....آموزش و تولید فرهنگی ۲.۱.۱۰.۳.۳.۹
- ۳۳۱.....منابع و آثار علمی - فرهنگی ۱.۲.۱.۱۰.۳.۳.۹